

Velja po pošti:

za celo leto naprej	K 26.—
za pol leta	" 13.—
za četrt leta	" 6.50
za en mesec	" 2.20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej	K 22.40
za pol leta	" 11.20
za četrt leta	" 5.60
za en mesec	" 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več kot trikrat . . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Slovenska trgovska šola.

Prvi sklep novega kranjskega deželnega zbora, ki v meritornem oziru ustvarja nekaj novega, je bil sklep za ustanovitev slovenske trgovske šole. Ta sklep je velevažen in pomeni velik napredek ne le za naše šolstvo, ki se izpopolnjuje z bistvenim delom, katerega nam je doslej popolnoma manjkalo, ampak za vse naše narodno gospodarstvo, ki ne napreduje, kakor bi moralo, samo zaradi tega, ker manjka tehnične in trgovske izobrazbe.

S tem je pa tudi šolsko vprašanje v svoji celoti dobilo pri nas novo — upamo — srečnejšo smer. S. L. S. je od nekdaj zagovarjala načelo, da mora šola služiti istinitim potrebam realnega življenja. In s prvo besedo, ki jo je izrekla v novem kranjskem deželnem zboru, je tudi dokazala, kako visoko spoštuje ona izobrazbo in kako pri srcu ji je šolstvo, ki ga hoče podpirati in od katerega upa, da se bodo žrtve zanj tudi plodonosno obrestovale celemu ljudstvu.

Temelj je bil že pred meseci položen s tem, da so državni poslanci S. L. S. pri državnih faktorjih na Dunaju naredili potrebne korake. Upati smemo državne podpore. Izvršitev pa je stvar deželnega zbora, ki je naročil deželnemu odboru, da do junija meseca že izdela vse, kar je potrebno. V jeseni, mislimo, da bo že otvorjen prvi razred s pripravljanimi tečajem.

Bilo je treba premagati nekatera nesporazumjenja. Zastopniki trgovske in obrtne zbornice imajo pred očmi visoko šolo, akademijo. Mislili so, da se ta njihova misel podere, ako se ustanovi ponižnejša trgovska šola za potrebe male trgovine in obrti. A to misel so tudi poslanci narodno-napredne stranke srečno premagali, uvideli so, da se mora ustvariti nekaj praktičnega, in tako smo doživeli lep in nadebuden prizor, da je ves kranjski deželni zbor soglasno sklenil ustanovitev trgovske šole, ki jo torej vsi brez izjeme priznavajo za potrebno. Kakor je stvar zdaj v načrtu, tudi breme, ki vzraste iz tega za Kranjsko deželo, ne bo veliko.

Bilo je zanimivo, da so ravno poslanci S. L. S., ki so brez izjeme kmečki poslanci, sprožili to misel in jo tudi privedli do zmag. Ali niso tu interesov kmečkega stanu zapostavili interesom drugih stanov? Nikakor, kajti ta šola bo taka, da bo v veliko korist kmečkemu stanu.

Jasno in odločno je pobil te pomisleke dr. Krek, ki je v svojem utemeljevanju nujnosti predloga tega vprašanja dejal: »Skupno polje bomo našli, videli bomo, da interesi agrarcev ne smejo uničevati drugih slojev. Veliko gesel, ki se zdaj pojavljajo v javnosti, sloni le na neznanju, tako n. pr. razlika med producenti in konsument. Ni res, da bi bil kmet samo producent, tudi konsument je. Trgovska izobrazba mora postati last najširših slojev. Vsak gospodar bo moral biti trgovsko izobražen. To stori tudi umevanje, v kaki zvezi je stanovska potreba s politiko. Izobrazba je predvsem treba. Tudi za kmeta se bližajo boljši časi, ako mu trgovina odpre vire, da lažje in boljše proda.« Pa ne samo s stališča, da mora trgovska izobrazba poseči najgloblje v ljudske mase, temveč tudi iz drugega stališča je to vprašanje neprecenljive važnosti za naše agrarce. — Gimnazije so prenapolnjene s sinovi naših poljedelcev. Iz katerih vrst pa se rekrutira moderni naš proletarijat? Tisti proletarijat, ki preživlja bedno svoje življenje po različnih advokatskih in drugih pisarnah? Gotovo največ iz onih kmečkih sinov, ki niso mogli nadaljevati pričetih študij v srednjih šolah. Obup in materijalna mizerija jih žene v zakotne pisarne. S trgovsko šolo pa se odpira sinovom naših poljedelcev zavod, kjer bodo mogli nada-

levati svoje študije, katerih v srednjih šolahalivsled neveselja do klasične izobrazbe niso hoteli ali pa vsled omejenih materijelnih sredstev niso mogli. Šola bo samo dveletna in po končanih študijah ne bo treba absolventu čakati na službo ali pa nastopiti bridko pot brezplačnega prakticiranja, kajti trgovsko izobraženih mladeničev potrebujemo tako krvavo.

S trgovsko šolo pa bo združen tudi poduk v zadrugištvu. Ali ni zadrugištvo izšlo in se vkoreninilo ravno med našim kmečkim ljudstvom, med našimi agrarci? Po trgovski šoli bo pa ravno pomakneno zadrugištvo na višjo stopinjo, z zadrugištvom pa zopet naš poljedelec, ki je že sedaj tako tesno sklenjen s to prevažno gospodarsko našo organizacijo. Denarni naši zavodi ne samo v mestih, temveč tudi na deželi potrebujejo tajnikov in drugih uradnikov. Zadrugiški poduk v trgovski šoli nam jih izvežba. In kdo je za to delo, kdo je za uradnika pri naših zadrugah bolj na mestu kot trgovsko vsestransko izvežban mladenič, sin našega poljedelca?

S trgovsko šolo bodo združeni tudi tečaji za ženske. Ali ne pride tu zopet v prvi vrsti v poštev naše gospodinjstvo? Ali ni neobhodno potreba, da damo tudi kmečkemu našemu ženstvu priliko, da se tesneje seznani z osnovnimi trgovskimi vedami. Hčere naših gospodarjev naj jim bodo v pomoč s tem, da jim vodijo trgovske zapiske, da jim opravljajo korespondenco. Iz teh hčera bodo postale gospodinjke, ki bodo možem v tem oziru pri njih gospodarstvu v pomoč.

In naše trgovstvo? Ali ne bo dobilo s trgovsko šolo zavod, v katerem se bo doma, v domačem jeziku, delil poduk njihovim sinovom? V šoli bodo sinovi naših trgovcev dobivali teoretično izobrazbo, domača, očetova trgovina jim bo pa nudila, priliko, da se spopolnjujejo praktično.

Trgovski sotrudniki bodo imeli v trgovski šoli svoje večerne tečaje, kjer bodo praktično svojo izobrazbo spopolnjevali s teoretično. Iz naših trgovskih pisarn bo izginila iz trgovskih knjig nemščina, katero bo nadomestil materini jezik naših trgovcev.

To so nekatera dobrobit, ki jih pričakujemo po vsej pravici od slovenske trgovske šole, katero iskreno pozdravljamo v svesti, da bo šola, ki bo morda kot nobena druga izobrazevala in zadovoljevala interesom celokupnega slovenskega naroda.

Nastane še vprašanje, ali bo dveletna trgovska šola zadostovala vsem potrebam? Prepričani smo, da za začetek gotovo. Dosedaj sploh nismo imeli nikake slovenske trgovske šole. Sedaj jo imamo in za začetek se moramo zadovoljiti z dveletno. Saj z rešitvijo vprašanja o dveletni trgovski šoli ni pokopano vprašanje o višji trgovski šoli, vprašanje trgovske akademije. Ne! To drugo vprašanje, katero je dobilo samo z ugodno rešitvijo prvega vprašanja trdno podlago, mora ostati odprto. In upati je, da se bo tudi tedaj, ko postane to drugo vprašanje zrelo, našlo v tako lepi slogi deželno zastopstvo kranjsko.

Vseučilišče v Ljubljani.

(Govor poslanca Žitnika.)

V proračunskem odseku je v razpravi o visokih šolah poslanec Žitnik govoril med drugim:

Sicer so slovenski poslanci že večkrat tukaj v odseku in v zbornici dokazovali potrebo vseučilišča v Ljubljani, tudi tovariš dr. Korošec je že v zadnji seji tolmačil v tem oziru zahtevo slovenskega naroda; vendar bi zanemaril svojo dolžnost kot slovenski poslanec, ko bi molčal v tej razpravi.

Kaj radi nam očitajo politični in narodni nasprotniki, da smo zaostali v kul-

turi in sploh še nismo zreli za višjo, vseučiliško izobrazbo. Gospodje, to očitaje je prvič neutemeljeno, drugič pa naravnost bedasto. Tako more govoriti le človek, ki sploh ne pozna slovenskih razmer, ali pa oseba, ki iz samega sovraštva nenemškimi narodom v Avstriji odreka vse v državnem in naravnem zakonu zajamčene pravice.

Splošna, osobito pa politična šola je tudi Slovincem rodila sadove. Razsodni možje so že davno dobili prepričanje, da mora narodno, politično in gospodarsko življenje slovenskega naroda zapustiti stara, neplodna pota praznih fraz. Ta prepričanje pa je mogoče le s pomočjo vsestranske, temeljite izomike ljudstva. Tudi med Slovenci je že davno utrjeno prepričanje, da je vednost moč in da omika ne sme biti privilegij le višjih slojev, ampak skupna ljudska last.

Zato pa tudi zagovarjamo načelo, da za splošno ljudsko izomiko ne zadošča edino ljudska šola, ampak da le razvito šolstvo do najvišje stopnje podaja narodu potrebne predpogoje za praktično življenje. Slovenski poslanci so vedno opozarjali vlado in druge merodajne kroge v prvi vrsti na potrebo slovenskih ljudskih šol osobito v obmejnih pokrajinah, v Trstu in okolici, na Goriškem, Štajerskem in v Istri. Zahtevali so in še zahtevamo širši obseg slovenskega učnega jezika v višjih gimnazijskih razredih in sploh na srednjih šolah. Ravno te naše opravičene zahteve pa nam odrekajo narodni nasprotniki že dolga desetletja, češ, da moramo žrtvovati svojo narodno posebnost in samostojnost. V tem ravno tiči jedro narodnega vprašanja, tu je vzrok in vir vednih narodnih bojev. Ta boj pa nam je vsiljen, ker moramo braniti svoj obstanek kot narod z vsemi zakonitimi sredstvi.

Kakor pri vsakem narodu, je tudi pri Slovincih duševni in gospodarski razvoj v najožji zvezi s potrebo vednostne izobrazbe v domačem jeziku, na podlagi samorasle kulture. In ta praktična potreba nas sili, da zahtevamo jugoslovansko univerzo v Ljubljani. In v istini je bila za časa francoske okupacije od leta 1810 do 1813 v Ljubljani popolna univerza in še leta 1848 modroslovna, bogoslovna in medicinsko-kirurška višja šola, ki je leta 1849 dobila še dve slovenski stolici za civilno in kazensko pravo. V spomladni avstrijskih narodov pa je bilo vprašanje slovenske univerze v Ljubljani sploh na dnevnem redu in občina ljubljanska je cesarju predložila prošnjo za popolno univerzo v Ljubljani. Vlada se načelno ni ustavljala tej želji, ki pa se ni izvršila le vsled pomanjkanja denarnih sredstev. Pač pa smo Slovenci imeli v Gradcu v letih 1850 do 1854 za pravne predmete slovenska predavanja. Leta 1870 je cesar odredil pravne državne izpite na graški univerzi v slovenskem jeziku, in vlada je bila v proračun že postavila potrebni kredit, pa je stvar obtičala v zbornici!

Ako smo torej Slovenci že pred tolikimi desetletji imeli slovenska predavanja, je vendar danes naša zahteva tembolj opravičena, ker je slovenski narod napredoval v vsakem oziru in je slovenski jezik povsem razvit za vednostna predavanja. Univerza v Ljubljani pa bi ne ustrezala le Kranjcem, ampak sploh južnim pokrajinam, koder od Kotora do Gradca ni višje šole. Zato pa tudi priznamo potrebo, da so nekatera predavanja nemška, ker hočemo

iz stvarnih razlogov, da so slovenski akademiki zmožni v besedi in pisavi tudi nemškega jezika.

Tudi slušatelj bi univerza v Ljubljani imela dovolj. Že pred leti je bilo nad 1000 jugoslovanskih dijakov na raznih avstrijskih univerzah. In ker mora na jugu vsak javni uradnik znati slovenski ali hrvaški jezik, potrebujemo na leto do 600 vseučiliških absolventov za razne javne službe. Osobito pa pravna fakulteta bi štela gotovo do 300 slušateljev.

Tudi vprašanje potrebnih učnih moči bi ne delalo posebnih ovir. Več mladih učenjakov bi moglo zasesti učne stolice za pravne in tudi modroslovne predmete. Za pravno fakulteto pa je gotovo na razpolago najmanj dvanajst učnih moči. Pripominim še, da je deželni zbor kranjski dne 28. svečana 1898. soglasno dovolil za univerzo v Ljubljani 500.000 K in istotako mestna občina 100.000 K, tako da je takoj na razpolago 600.000 K, torej ni res, kar vedno naglašajo naši narodni neprijatelji, da naša zahteva ni resna in vprašanje ni še zrelo.

Opozarjam gosp. naučnega ministra na izjavo njegovega posrednega prednika dr. viteza Hartla, ki je tukaj v odseku dne 24. junija 1905. v razpravi o začasnem proračunu rekel sledeče: »Hočem le ponoviti, kar je vlada izjavila že preje pri neki priliki, da prizna slovenske želje kot opravičene. Vendar pa naglašava vlada, da ni tako hitro mogoče dobiti zadostno število kandidatov, usposobljenih za učne stolice. Vlada je zato podpirala mlade moše, ki se pripravljajo za profesorje, z raznimi ustanovami, in sicer z lepim uspehom. Vlada je pripravljena, za ustanovitev pravne fakultete tudi prirediti potrebne priprave in obravnave, ter upa, da v doglednem času predloži konkretne nasvete.« Ker slovenski poslanci še niso bili potolaženi, je pok. minister dr. vitez Hartel v razpravi o italijanski pravni fakulteti takoj v odseku dne 7. julija 1905 izjavil mej drugim: »Naučna uprava se vedno drži načela, da je za ustanovitev višje šole potrebnih več pogojev in da hoče sodelovati za uresničenje teh pogojev. Vlada je bila v tem oziru ne glede na narodnost vedno nepristranska. Zato prosi tudi, da nihče ne dvomi o lojalnost njenih izjav.«

Tako je izjavil dr. vitez Hartel v imenu Körberjeve vlade. Navedel sem to izjavo, ker morda sedanjemu g. naučnemu ministru ni znana. (Minister dr. Marchet: »Dajte mi izjavo.« Govornik: »Natisnjena je v uradni »Wiener Zeitung« št. 143 in 154 iz leta 1905.)

Zato pač smemo upati, da bode gosp. poročevalec priporočal, odsek pa sprejel resolucijo, ki Slovincem in Rusinom priznava pravico do univerze. Od vlade pa zahtevamo, da nam nasproti kaže isto dobrohotnost, kakor drugim narodom, n. pr. italijanskemu, in stori potrebne priprave, da se čimprej ustanovi v Ljubljani vsaj pravna fakulteta. Dokler pa se to ne zgodi, naj prizna vlada veljavnost na zagrebški univerzi pridobljenim izpričevalom in doktorskim diplomam.

Wahrmundova afera.

Pri tej priliki izrečem gosp. poročevalcu tudi jaz toplo zahvalo za odkrite in moške besede, katere je izpregovoril kot vrl katolik v Wahrmundovi aferi. Brez pomisleka podpišem njegovo izjavo iz vzemši oni stavek, ki ga je ponavljal tudi naučni minister, da se Wahrmundu v nobenem slučaju ni treba bati kake kazni. Tudi mi nismo maščevalni, a čudna se nam zdi taka izjava pred razsodbo sodišča. Ako navaden človek, morda v pijanosti in nerazsodnosti izgovori bogokletje, je kaznovan v smislu § 303. Ako pa vseučiliški profesor trezno in s premislekom na javnem shodu ponavlja največje blasfemije ter jih objavi še v posebni knjižici, ne skrivi se mu niti las. Proslavljajo

ga kot dnevnega junaka, ki se roga zakonom in vsaki avtoriteti. Cital sem dvakrat, trikrat Wahrmundov pamflet — ker drugega ni — brez predsodkov, mirno in trezno in reči moram, kaj tako trivialnega ciničnega, zlobnega in podlega nisem še čital. Wahrmund naravnost taji Boga, božje stvarjanje sveta, božanstvo Kristusovo, zakrament sv. R. Telesa, devišstvo Matere Božje. Wahrmund zaničuje sploh krščanstvo, katero mu je anakronizem. Mož pa navaja svoje blasfemije s tako brezstidnostjo, da se mora človek čuditi, ako sploh še kedo zagovarja zmazek moža, ki se je menda sprl s svojo pametjo in svetom. Nihče izmed nas noče kratiti svobode vednosti in raziskovanja. Veselimo se celo uspehov pozitivne vede. Mnogo vernih katoličanov je, ki zavzemajo častna mesta v zgodovini vede in kronike. Znani protestant Herder celo piše v knjigi: »Ideje k filozofiji zgodovine«: »Brez rimske cerkve bila bi Evropa skoraj gotovo plen despotov, prizorišče vednih bojov ali pa celo mongolska puščava.«

Gospodje, ali je to vednostna razprava, kar piše Wahrmund? Ne, marveč le kompilacija raznih psovok znanega Hoensbroechea in enakih odpadnikov. Nemški minister Peška gotovo ni klerikalec, pa je javno naglašal, da je Wahrmundov govor edino le agitačno sredstvo gotove politične stranke. Največja netaktnost pa je, ako vseučilišni profesor za cerkveno pravo, dogme, temeljne nauke katoliške cerkve izrablja za agitačne namene. Ali je v istini namen svobodnjaštva le psovaje in zaničevanje katoličanstva? Katoliške dogme sploh ne morejo biti predmet vednostne kritike. Ako pa se to zgodi, potem zahtevamo od kritika vsaj potrebiti takt in dostojno pisavo, ki jo pri Wahrmundu pogrešamo.

Sicer pa se je ta »učenjak« sam obsodil. V svoji razpravi iz leta 1888 »Pravica ugovora katol. držav pri volitvi papeža« piše Wahrmund z največjo spoštljivostjo o »Nasledniku apostolskega prvača, ki ga je postavil Kristus«, o »cerkveni in svetovni oblasti, ki ste od Boga«, o »božjem ustanovniku katol. cerkve« itd. Sedaj pa isti Wahrmund imenuje norce vse one, ki to verujejo in spoštujejo, kar je on pred leti sam zagovarjal in branil. Prava vednost bodi svobodna, ne pa prostaška podlost, kakršne ne sme trpeti nobena pravna država, v kateri je ogromna večina prebivalstva katoliška. Zato želimo in upamo, da bode vlada na primeren način ukrenila potrebno, da Wahrmundova afera ne razbije nove ljudske zbornice.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovencem!« Kupujte te naše vžigalice!

Hrvaška.

Ugledni angleški tednik »The Spectator« piše pod naslovom »The croatian crisis« glede na hrvaško vprašanje, da je isto dandanes bolj, kakor kdaj prej. Ahilova peta Ogrske. Mogoče je, da se ta rana še bolj razširi in da hrvaška kriza, ki je sedaj postala akutna, spoži celo jugoslovansko vprašanje ter vname vso pokrajino od štajerskih planin do albanskih in bolgarskih gor. Bati se je, da mažarski šovinizem na Hrvaškem ne dopusti parlamentarne vlade, in v tem slučaju se bo položaj le poslabšal in začelo bo še bolj vreti v Bosni in med nemadžarskimi narodi na Ogrskem. Potem še treba le kakih komplikacij na Balkanu, in pala bo iskra v jugoslovansko zalogo strelnega praha. . . . Napor Mažarov so razumljivi in ni jim odrekati do gotove meje simpatij, kajti v vedno večji nevarnosti je za Mažare vsled jugoslovanske gibanja edina pot do morja. Hrvaška kriza je kazen za nedržavniško politiko ogrske koalicije. Dandanes so vsi politiki edini v prepričanju, da ogrsko-hrvaška nagodba v sedanji obliki ni več na mestu. Mnogo domišljije mora imeti, kdor si hoče predstaviti, da se bo storil iz Zagreba prvi korak za modificirano federacijo habsburške države. Od zmožnosti barona Raucha, da-li bo znal ukrotiti duhove, ki so jih poklicali njegovi prijatelji iz ogrske koalicije, bo odvisno mnogo notranjih in zunanjih problemov dualistične monarhije, in vsled tega tudi bližnjega vzhoda. — Na Dunaju si mnogo prizadevajo, da bi se razrešil hrvaški vozel, to pa se ne zgodi, dokler ne dobe mažarski poslanci nagodbnika v obliki revidiranega poslovnika. Rešitve hrvaškega vprašanja pa se ne bo aktivno udeležil Weckerle, proti kateremu baje vlada v dunajskih krogih splošna nezadovoljnost.

Poslanec Kmety je rekel, da si morajo v Budimpešti izbiti iz glave misel, da bi zamogli Hrvate pomadžariti. Zoltan Lengyel priznava, da vodijo Hrvatje junaški

boj. Ivor Kaas pravi, da bi si Mažari morali postaviti Hrvate za vzgled. To so moške, ki se ne borijo za kakšne sinekure ali za zasebne koristi, ampak za veliko idejo. »Mi smo jim nasprotniki,« je rekel, »toda moramo se pred njimi odkriti.«

Hrvaški minister a latere.

»Hrvaška« objavlja članek, ki zahteva, da naj ustanove mesto hrvaškega ministra a latere (na dvoru). Minister ne sme pripadati ogrskemu ministrstvu. List pravi: »Delati moramo, da dobimo na cesarskem dvoru hrvaško ministrstvo, ki ga bo plačala Hrvaška sama in ki bo odgovorno hrvaškemu saboru. Hrvati so imeli nekdaj na dvoru svojega zaupnika, ki so mu rekli agens regni Croatici. Ta institucija je obstajala od leta 1650. Hrvati zahtevajo, da se to mesto obnovi.«

Spletke proti bivšemu hrvaškemu banu.

Listi so objavili, da je bivši hrvaški ban grof Pejačević sporazumno s sekčnim načelnikom Nikoličem preko ogrskega ministrskega predsednika in bana Raucha prosil za avdienco pri cesarju. Pejačević zdaj objavlja izjavo, da od jeseni ni bil na Dunaju in da mu ni prišlo na misel, da prosi za avdienco. Tudi Nikolič izjavlja, da poročilo ni resnično.

AVSTRO-OGRSKA.

Delegacijsko zasedanje.

Ogrski uradni brzojav poroča, da poročilo o odgoditvi delegacijskega zasedanja glede na povišanje častniških plač ni resnično.

Ogrsko-hrvaški državni zbor.

je nadaljeval 31. m. m. razpravo o Nagyjevem predlogu. Govorili so: Rumunca Pop in Sucin, Slovaka Bella in Hodza ter Bozoky. Govorniki so stavili veliko predlogov in izjememb. Hodza sam je stavil 164 izjemnevalnih predlogov. Poslanec Nagy je predlagal, da naj bodi narodni praznik 15. marec in ne 11. april, ki se je uvedel pod Banffyjevo vlado.

Košut na Dunaju.

Dunaj, 31. marca. Košut se je odpeljal na Dunaj poročat cesarju o tekočih zadevah ter se mu zahvalit za Leopoldov red.

Budimpeštanski listi so poročali 31. m. m., da se poda popoldne Košut na Dunaj, kjer ga zasliši cesar. Zvečer se povrne v Budimpešto. Avdienca je v zvezi s povišanjem častniških plač.

Za enakopravnost češčine.

V Pragi se je vršil 31. m. m. shod, na katerem je poročal poslanec Baxa. Soglasno so pozvali češke poslance, da naj vztrajajo v boju za tisočletno pravico češčine in naj ne odnehajo, dokler vlada ne prizna enakopravnosti češčine v vseh deželah Avstro-Ogrske.

Proti velesrbski iredenti v Bosni.

Banjalo, 31. marca. Tukaj so zaprli srbskega župnika Prokopiča, voditelja radikalnega glasila »Otačbina« in enega prvih hujšakačev proti Avstriji in nje dinastiji v Bosni.

SPOR MED PRUSKO IN LUKSEMBURGOM.

Med Prusko in Luksemburgom se pripravlja državnopravni in premoženjski spor. Pruska vlada je prezrla, ko sta luksemburška vlada in zbornica prezrli dedne pravice grofa Merenberg, edinega sina nasavskega princa Nikolaja in sklenili novo dedno postavo, ki dopušča ženske. Zdaj pa hoče Pruska ugovarjati, ker hoče prenesti luksemburška vlada fidejkomisno premoženje iz Nemčije v Luksemburško. Ko se je namreč odpovedal prestolu nasavski vojvoda Adolf, mu je izplačala pruska vlada prostovoljno 9 milijonov tolarjev in dala vojvodovi rodbini fidejkomis, vreden približno 18 milijonov tolarjev. Določilo se je pa, da morajo nove dispozicije o uporabi kapitala potrditi agnati kakor tudi pruska vlada. Narodni liberalci in konservativci nameravajo vprašati prusko vlado, kako stališče zavzema z ozirom na načrt, da se izpremeni nemški fidejkomis v luksemburški.

VILJEM ZOPET PIŠE.

Berolin, 31. marca. Komaj je končana afera Viljemovega pisma angleškemu mornariškemu ministru Tweedmouthu, je že zopet drugo pismo Viljemovo napravilo novega šuma. Kakor znano, si Viljem II. mnogo prizadeva, da bi med Nemčijo in severno Ameriko medsebojno razmerje postalo bolj pristrčno. Pa mu ne gre, saj je v Ameriki ravnotako kakor na Angleškem močna protinemška stranka. Poslanik Zedingerjev v Berlinu je bil dozdaj gospod Charlemagne Tower, pristrčen prijatelj Viljemov. To pa Amerikancem ni bilo prav, zato ga hočejo odpoklicati. Za na-

slednika so mu namenili Hilla, ki se pa Viljemu II. nič ne dopade. Ko je namreč pruski princ Henrik potoval po Ameriki, je bil Hill njegov uradni spremljevalec, pa se je vedel nasproti princu, dasi čisto korektno, pa preveč hladno. Viljem II. je porabil zdaj, ko se je ameriški podkonzul odpeljal v domovino na dopust, priliko, da je Rooseveltu sporočil nekaj ne ravno ponižnih besed, s katerimi obžaluje, da se je Tower odpoklicel. Stvar se je zdaj izvedela, gospod Hill je izjavil, da poslaniškega mesta v Berlinu ne sprejme, ameriški, angleški in francoski listi pa udirajo po neprevidelem Viljemu, ki se povsod vtakne, kamor ga treba ni.

BÜLOW OBIŠČE TITTONIJA.

Rim, 31. marca. »Giornale d'Italia« poroča, da bo kancelar Bülow 10. aprila obiskal Titttonija v Rimu.

BALKAN.

Nove železnice.

Sandžaško železnico prično trasirati istočasno na štirih mestih: v Pripolju, Sjenici, Novembazaru in v Mitrovici. Dela vodi višji stavbeni svetnik Friedrich. O razgovoru črnogorskega kneza z nemškim cesarjem se poroča, da sta se razgovarjala vladarja o načrtu železnice Donava-Jadransko morje. Knez je prosil Viljema, da naj vpliva na Avstrijo, da Avstrija opusti svoje pravice glede na 29. člen berlinske pogodbe.

Upravne preosnove v Makedoniji.

Ruski predlogi vevlastim glede na makedonsko preosnovo so se sprejeli simpatično tudi v Berlinu. Spomenica je temeljita in natančna.

Parlamentarna kriza v Srbiji.

Položaj v skupščini je kritičen. Mladoradikalna opozicija hoče strmoglaviti Pasićevo vlado po obstrukciji trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko. Pasić mladim radikalcem ne ugodí. Če prično obstruirati, razpusti skupščino.

ITALIJA.

Italija v Somali-deželi.

Italijanski senat je sklenil, da se odpeljejo v Somali-deželo nove čete. Tittoni je izjavil, da so glede na Lugh že malone končana pogajanja z Menelikom.

Nasi.

Kasacijsko sodišče je zavrnilo Nasijevo pritožbo glede na razsodbo senata kot državnega sodišča.

Italija v Benadirju.

Rim, 31. marca. »Tribuna« poroča, da so italijanske čete zasedle važno obrežno postojanko Danane v Benadirju.

KMEČKO VPRAŠANJE V RUMUNJI.

Pravosodni minister je predložil rumunski zbornici načrt o omejitvi pravice, da se da zemljišče v najem. Več kakor eno ali dvoje posestev se ne sme dati v najem, če je posestvo večje, kakor 4000 ha.

ANARHISTI.

Anarhist vojaški stražnik v portugalski kraljevi palači.

V petek se je izprehajal portugalski kralj Manuel po dvorišču kraljeve palače. Tu zapazi, da ga je neka vojaška straža zelo nerodno pozdravila. Kralj pokliče vojaškega poveljnika generala Lopeza, ki je dognal, da stražnik ni vojak, marveč da pripada anarhistični »Zvezi črnega križa«, ki sta ji pripadala tudi kraljeva morilca Buica in Costa. Anarhista so zaprli. Kako je prišel na stražo, še niso dognali. Palačno stražo so pomnožili.

Severno-ameriški anarhisti.

V Viksburgu so prijeli nekega anarhista, ko je hotel stopiti na Rooseveltovo ladjo, na kateri je bila Rooseveltova žena in sin. Policija sodi, da je preprečila napad na Rooseveltovo rodbino. Proti anarhistom nameravajo strogo nastopiti. Roosevelt je hotel preprečiti objavo strogih naredb proti anarhistom. Na Filipinske otoke ni poslal vojakov, ker se je bal anarhističnih in delavskih nemirov.

IZVOZ EVROPSKIH DRŽAV.

London, 30. marca. Statistika izvoza avstrijskih držav za l. 1907. izkazuje sledeče številke: Angleška 8695 milijonov M, (7662 l. 1906, prirastek 13.5%), Severna Amerika 7847, (7337 l. 1906, prirastek 7%), Nemčija 6869 mil., (prirastek 8%), Francoska 4522 mil., (prirastek 11%), Belgija 2180 mil., (prirastek 4.5%), Avstrija 1981 mil. (prirastek 1.3%), Rusija 1960 mil. (prirastek 2.2%), Švica 922 mil., (prirastek 7.6%).

Dnevne novice.

+ O »klerikalno-nemški zvezi« vsak dan piše »Narod« in bo še pisal do sod-

nega dne, kakor bi tista ženska še zdaj s prsti kazala, da je postriženo, ne pa pokošeno, če ne bi bila utočnica. Kdor danes po volitvah v deželni šolski svet, še govori o kaki »klerikalno - nemški zvezi«, mora biti popoln norec ali pa s tem samo zakriva svojo žalost in blamažo. Nam se zdi, da liberalci le zato toliko pišejo o »zvezah«, ker se njim samim strašno toži po zvezi z Nemci in ker bi za vse na svetu radi obnovili tisto zvezo, ki jih je toliko časa držala po konci. Pa zveze so splavale po vodi, in iz zvezarjev so postali solzarji. Dober tek!

+ Odbor kmečke zveze v ljubljanski okolici je sklenil v svoji seji dne 21. marca t. l., da se pozivlje vse zaupnike K. Z., naj poročajo »Kmečki zvezi«, kje in kdaj naj bi K. Z. priredila shode, predavanja ali poučne kurze. Zaupniki naj tudi poročajo K. Z. o gospodarskih potrebah posameznih krajev. — Kmečka zveza toplo priporoča vsem svojim članom, mladeničem in izobraževalnim društvom, da se naroče na mladeniški list »Mladost« in ga z agitacijo in sodelovanjem podpirajo ter pomagajo razširjevati. Izhajal bo list prvo in tretjo soboto v mesecu ter bo stala posamezna številka 10 vinarjev; celoletna naročnina je 2 K. — Zaupniki naj skušajo pridobivati vedno več novih članov ter naj začno pobirati za l. 1908 članarino, ki je za celo leto samo 20 h. Članarino naj pošiljajo blagajniku: Vinko Ahlin, posestnik in občinski odbornik, Ježica pri Ljubljani. — Vsa pisma na K. Z. pa naj se naslovljajo: Kmečka zveza v ljubljanski okolici, Ljubljana.

+ Ponizen nasvet o slovenskem gledališču je gospode pri »Narodu« silno razburil. Iz vsega razburjenja se vidi samo bolehnost domišljavost. Gospoda meni, da more biti samo tisto gledališče slovensko, katero ona vodi in vendar vsak vé, da je bilo gledališče, s katerim nas je osrečevalo »Dramatično društvo«, vse prej nego slovensko. O ustroju slovenskega ljudskega gledališča se z »Narodovo« gospodo ne bomo prepirali, ker pri »Narodu« poznajo vedno samo »Mline pod zemljo«, »Sv. Genovefo« in »Sv. Nežo« — imajo torej očitno tako malenkosten pregled, da se res ne izplača s to gospodo se resno prepirati o ljudskih in narodnih igrah. Čudimo se le, da »Narod« ni napovedal kot otvoritveno predstavo veliko narodno igro iz ljubljanske zgodovine: »Sv. Jožef, ali kako je klical napreden prvak ob potrebi sv. Jožefa na pomoč«. S tem smo z večerajšnjo »Narodovo« klobaso obračunali. — »Narodovi« velikodušnosti: »Tudi prizna narodno-napredna stranka, da smejo klerikalci zahtevati, da se jim prepusti v deželnem gledališču kak dan« — smo se odkritosrčno smejali. Ti ljudje si še vedno domišljujejo, da imajo kakke milosti deliti!

+ Odlikovanje. Poštni in brzojavni ravnatelj v Trstu g. H. Pattay je imenovan za pravega dvornega svetnika.

+ Kanonik dr. Šarič, bodoči škof, se je podal, kakor poročajo iz Sarajeva, na Dunaj h kanoniškemu procesu.

+ Dostojne pisave pač ni pričakovati od »Naroda«, ki je včeraj zapisal, da je dr. Lueger »dunajski župan-švadronec«. Kaj takega o tem velikem možu, katerega deset Hribarjev ne seže niti do gležnjev, še ni zapisal najzakotnejši list. Tudi se laže »Narod« in ponižuje Ljubljance, češ, da je včeraj bolnemu dunajskemu županu na kolodvoru več oseb živžgalo. Za tako pisavo je samo en izraz: Fej!

— Matica Slovenska mora v kratkem določiti število, v katerem naj se tiskajo knjige za l. 1908, zato prosi gg. poverjenike, naj (delež med člane knjige za l. 1907) že tudi pobirajo članarino za l. 1908 ter ji jo dopoljšijo čim prej. S tem se izognemo nevarnosti, da bi nazadnje zopet kak član ne mogel dobiti knjig, ker bi jih mogoče bilo premalo tiskanih. — Uprava »Maticе Slovenske« je v smislu želje, izražene večkrat v javnih glasilih, poleg gg. poverjenikov naprosila tudi še drugo gospodo, naj bi po možnosti posredovali med njo in slavnim občinstvom: čim več nas dela, tem lepši bo uspeh. — »Matica« rada jemlje nazaj oziroma odkupuje zadnji snopič »Narodnih pesmi«, »Zbornika« in »Kam. planin«. Najnovejši snopič »Narodnih pesmi« bi mogli pogrešati zlasti tisti gg. člani, ki so pristopili šele l. 1907 in itak nimajo celotnega dela.

— Za slovenske tehnike je volil v Tržiču umrl inženir gospod Viljem Polak ustanovno glavnico 15.000 K.

— Blaznež ranil duhovnika pred oltarjem. V cerkvi sv. Justa v Trstu je včeraj zjutraj umobolni pastir Ivan Košanec napadel z nožem kaplana Ivana Marsicha, ko je isti po sveti maši stopal od oltarja v zakristijo. Ranil ga je v trebuh, da so se prikazala črevesa. Duhovnika so že operirali ter je upati, da okreva. V cerkvi ob 7. uri zjutraj je bilo le malo ljudi. Ko je duhovnik zapuščal oltar, vrže se napadalec nanj ter mu zasadi nož v spodnji

del telesa. Cerkovnik je rešil duhovnika. Drugi ljudje so izvili napadalcu nož ter blazneža obdržali, dokler niso prišli rešitelji. Napadalec je bil že v norišnici. Ko so ga vprašali, zakaj je to storil, je rekel, da je hotel maščevati prestolonaslednika Rudolfa. Ranjeni duhovnik je doma iz Koprar ter nima sovražnikov. Napadalec je 54 let star in doma iz koprške okolice.

— **Za protestantskega župnika** v Osijeku je izvoljen dosedanji župni upravitelj Anton Walter.

— **V smrtni nevarnosti** sta bila pretekli ponedeljek dopoldne hrenoviški kaplan gospod Ahačič in hruševski cerkovnik Lovro Bizjak, ko sta se peljala z župnijskimi konji na obhajilo in so se le-ti splašali. K sreči si je gospod kaplan samo izpahnil levo roko, ki mu jo je še istega dopoldne naravnal postojnski zdravnik, in se je precej pobol po obrazu, cerkovnik se je tudi nekoliko potolkel in pretresel.

— **Redek slučaj.** V Štefanji vasi št. 5 so bili včeraj trije mrličji: eden moški in dve ženski. Starost moškega je 78, ene ženske 88, ene pa 54 let; torej skupno 220 let.

— **V železnikih** se ustanovi novo »Slovensko krščansko-socialno društvo«, ker so staro »Bralno društvo« na občnem zboru dobili v roke nasprotniki s pomočjo Dražgošanov s 25 proti 22 glasovom.

— **Strojne puške.** Vojno ministrstvo je za poizkušnjo ustanovilo pri nekaterih pešpolkih in samostojnih bataljonih oddelke za strojne puške. Vsaki strojni puški je dodeljenih do dvanajst mož, ki so se za to službo izobrazili v posebnem tečaju za strojno puškarstvo na Dunaju.

— **Premeščanje posadk.** Dne 8. aprila pride v Trst 4. bosansko-hercegovinski polk, in sicer trije bataljoni, ki so bili dosedaj na Dunaju. Četrti bataljon 97. pešpolka se premesti v Sežano. V Trstu ostane tudi lovski bataljon št. 20, lovski bataljon št. 11 se poda iz Trsta v Gradiško. Od 29. lovskega bataljona, ki je bil dosedaj v Gradiški, pojdejo tri stotnije v Tržič (Monfalcone), četrti pa v Ronke. V Kanalu ostane 7. lovski bataljon. V Pulju ostanejo trije bataljoni 87. pešpolka, potem dva bataljona 5. domobranskega pešpolka, en bataljon 1. polka trdnjavskega topništva in 11. trdnjavski topniški polk razun drugega bataljona, ki je že prestavljen iz Przemysla v Trst.

— **Pes rešil gospodarju življenje.** V Kostanjevici na Krasu se je zgodil dne 28. marca čuden slučaj. Kamnar A. Urdih, po domače Balič, je delal v precej globokem kamnolomu, ko zasliši, da cvili njegov pes. Nekaj časa posluša, ko noče uboga žival prenehati in vedno bolj laja, gre pogledat, kaj se mu je pripetilo. In glej, uboga živalica se je vlovila v neki skopec. Ko Urdih reši ubogega psička, gre zopet na delo. Ali kako se prestraši, ko zagleda, da je med tem padel debel kamen ravno na tisto mesto, kjer je prej on delal, in mu zasul vse orodje. Tako je po čudnem naključju ušel gotovi smrti.

— **Za učitelje.** Na Dunaju bode v tekočem mesecu štirideski tečaj za poučevanje ljudskošolskih učiteljev v metodi za poučevanje slepih otrok. Nujne zglastitve je poslati na c. kr. zavod za vzgojo slepih na Dunaju, II. okraj, Wittelbachsstr. No. 5.

— **Dolgovi bana Raucha.** Zasebni dolgov pravzaprav nikogar nič ne brigajo. Listi bi morda tudi ne registrirali Rauchovih dolgov — na njegovem posestvu v Martijancu je vknjižena hrvaška hipotekarna banka za terjatev nad pol milijona kron — ako bi zadeva v zvezi z drugimi dogodki ne bila zanimiva. Značilno je namreč to, da je dal ban Rauch za poverjenika pri kreditni banki imenovati svojega zvestega »famulusa« Czernkovicha!

— **Prepovedan dijaški izlet.** Gjencijski trgovske šole v Osijeku so nameravali o Veliki noči prirediti izlet v Zagreb, na Reko in v Trst. Hrvaška vlada je izlet prepovedala, ker se je letošnje šolsko leto pričelo osem tednov pozneje, kakor bi se bilo moralo.

— **Nova konjeniška vojašnica v Zemunu.** Vojno ministrstvo zgradi v Zemunu, nasproti Belgradu, novo vojašnico za 11. dragonski polk. Vojaška uprava izvrši dela v lastni režiji. Proračun znaša tri in pol milijona kron. Stavbišče je podarilo mesto.

— **Gradnja ladij v Dalmaciji.** Leta 1907 so dalmatinske ladjedelnice zgradile skupaj 201 ladij, med njimi šest parnikov. Obseg teh ladij znaša 2316 ton, vrednost istih presega 110.000 K.

— **Volitve v okrajno bolniško blagajno v Pulju.** Za delegate bolniške blagajne v Pulju je bilo oddanih 4043 glasov za listo hrvaške narodne stranke, 1555 pa za listo socialnih demokratov. Izvoljeno je iz narodne skupine 126 delegatov, iz socialistiške pa 24. »Il Lavoratore« je zadovoljen z uspehom svoje stranke, dasi pomenja izid volitev pravzaprav velik poraz.

kajti dosedaj so imeli socialisti vso bolniško blagajno v rokah. Sedaj še ima imenovati mornarica svojih 50 delegatov, in vseh 200 delegatov skupaj izvoli odbor, obstoječ iz devetih oseb. Zopet je padla socialistična trdnjava.

— **Zagrebska vseučiliška knjižnica zopet odprta.** Dne 30. marca so zopet odprli vseučiliško knjižnico v Zagrebu ter jo stavili dijaštvu na razpolago. Istega dne popolne so odprli tudi glavna vrata vseučilišča. Akademski senat je imel sejo. Sklepi niso znani.

— **Zobne krtačice za učence.** V predmestju Friedenau pri Berlinu je nasvetoval šolski zdravnik, da se nabavijo učencem zobne krtačice na občinske stroške, in bi se učenci na ta način privadili, da bi pazili na svoje zobe. Učencem bi se krtačice razdelile s priporočilom, da naj jih pridno rabijo. Dobili bi jih tudi otroci premožnejših starišev.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!
Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem«! Kupujte te naše vžigalice!

DELOVANJE ZADRUŽNIH INŠTRUKTORJEV.

Dunaj, 30. marca 1908.
Trgovinsko ministrstvo objavlja za dobo 1903 do 1907 poročilo o delovanju zadržnih inštruktorjev, ki jih je ustanovil leta 1899, trgovinski minister Di Pauli. Zadržni inštruktorji so dolžni, da poučujejo in vplivajo na primerno organizacijo zadrž in zvez. Inštruktorji so pred vsem skrbeli za to, da pospešujejo ustanovitev homogenih organizacij. Koncem leta 1902 je bilo 6026 obrtnih zadrž, med njimi 1963 ene stroke, 1161 sorodnih obrti, 1830 nesorodnih obrti in 1072 kolektivnih zadrž. Članov so imele zadrže 676.040 s 614.977 pomočniki in 237.455 vajenci. Število obrtnih zadrž se je pomnožilo za 386, strokovnih za 600, sorodnih obrti za 255, znižalo se je pa število nesorodnih obrti za 477. Delalo se je tudi na ustanovitve ne prevelikih zadrž. Pomočniških shodov je bilo 3622, razsodišča so poslovala v 3171 slučajih. Pomočniških bolniških blagajin je bilo 910, vajeniških 436. Inštruktorji so sodelovali pri izpremembi 3007 pravil. Zadržnih komisarjev je bilo 2945, 3084 zadrž ni imelo zadržnih komisarjev. Inštruktorji so vplivali tudi na podrobno poslovanje zadrž.

Inštruktorji so pospeševali ustanovitve takih bolniških blagajin, ki bi uspevale. Mojsrskih bolniških blagajin je bilo leta 1907. 126. Od leta 1903 do 1907 se je število podvojilo. Večina, 47, jih je bila obligatorična. Na Češkem se je ustanovila »Zveza mojsrskih bolniških blagajin«. Na Češkem so poizkušali tudi uvesti starostno in invaliditeto zavarovanje. Delalo se je na izboljšanje obrtnega pouka. Inštruktorji so tudi delali na vrejeno razmerje med obrtniki in pomočniki, pospeševali posredovanje in zadržno prenočišče. Posebno so skrbeli za vaje. Poskočilo je število vajeniških izkušenj. Uspehe so pokazale vajeniške razstave, vajeniška zavešča in domovi. Manj uspešno so delovala razsodišča.

Ljubljanske novice.

lj **Deželni glavar Šuklje** je včeraj prisostvoval predstavi v slovenskem gledališču, danes pa je obiskal deželno bolnišnico.

lj **Za sobotni gledališki večer** v veliki dvorani »Uniona« je veliko zanimanje. Na večeru sodelujejo člani slovenske opere in vojaška godba. Naj bi nihče ne zamudil tega izrednega užitka! Opozorjamo na to prireditev tudi občinstvo po deželi.

lj **Pri ljubljanskih občinskih volitvah** postavijo socialni demokratje tri kandidate v III. razredu.

lj **Pevsko društvo »Ljubljana«** je v svoji odborovi seji sklenilo, da pristopi kot ustanovnik telovadnemu odseku S. K. S. Z. z zneskom 50 K. Živeli posnemovalci!

lj **Zanimivo javno predavanje** je bilo včeraj v S. K. S. Z. Gospod dr. Jerše je popisal izlet v Benetke. Podal je mnogo zanimivih zgodovinskih črtic iz starodavne »lepe Venecije«, pokazal mnoge zanimivosti iz sedanjih Benetk, ki so žalosten spomenik stare slavne Venecije. Predavanje je osolil z zdravim humorjem. Občinstva je bila polna dvorana, kakor vedno pri predavanjih gospoda dr. Jeršeta. Upamo, da g. dr. Jerše ugodni želji občinstva in da priredi cel ciklus predavanj. — Tudi prihodnji tork bo v S. K. S. Z. zanimivo predavanje.

lj **Slovenska krščansko-socialna zveza** je s tem, kar nudi članom za 60 krajcarjev letne udnine, najcenejše društvo ne

le v Ljubljani, ampak sploh na Slovenskem. Samo 60 krajcarjev na leto — to pač ni nobena žrtev, ker na šest dni pride na člana samo en krajcar plačila ali na mesec samo pet krajcarjev! Naj ne bo nikogar med nami, kateremu bi se zdelo, da je to prevelika žrtev za našo skupno stvar!

lj **Za nakup bleškega gradu.** Danes je bila pri deželnemu odboru deputacija občinskega odbora z Bleda s prošnjo, da dežela nakupi blejski grad.

lj **Snežiti** je pričelo danes dopoldne. lj **Kap zadela** je včeraj na poti iz tobačne tovarne uradnika tobačne tovarne g. Henrika Ulricha. Prepeljali so ga v »Leonišče«, kjer je danes umrl. Čujemo, da je gospoda Ulricha dohitela slabost v trenutku, ko je pred orožniško vojašnico pripovedoval prijatelju, da se zvečer odpelje na Češko, kjer mu je mati smrtnonevarno zbolela.

lj **Umrla** je Bokavšek Ivanka, članica ženskega oddelka S. K. S. Z. Pogreb bo danes ob 5. uri popoldne. Pogreba se udeleži zastava S. K. S. Z. in odborovo odposlaništvo z društvenim vencem. Rajnica je pristopila S. K. S. Z. že 17. aprila 1903. Blag ji spomin!

lj **Domača umetnost.** Učitelj kiparstva na tukajšnji c. kr. umetno-obrtni šoli, profesor Alojzij Repič, je razstavil te dni v izložbi Schwentnerjeve knjigarne v Prešernovih ulicah dvoje svojih najnovejših del. Prvo je doprsni v naravni velikosti izdelani portret znanega ljubljanskega šolnika, drugo pa žanerska skupina kmečkega para, ki se vrača iz cerkve domov. Kmet in kmetica, oba že visoko v letih, sta oblečena v narodni noši, kakršna je bila pred kakimi sto leti v navadi. Stari mož koraka z dežnikom in pipo, njegova žena pa stopa tesno ob njem in vidi ji, da hoče s svojim dobrikanjem poblažiti resne besede, katere je mož ravno izpregovoril. . . Svoje čitatelje opozarjamo, da si ogledajo označena umotvora.

lj **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana** bo imelo svoj prvi društveni zbor dne 15. apr. 1908, ob 6. uri popoldne v porotni dvorani c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Volitev 7 odbornikov, 2 namestnikov in 2 računskih pregledovalcev. 3. Slučajnosti. — Pred zborovanjem se sprejemajo društveniki. Ako ta društveni zbor ne bi bil sklepčen, vrši se eno uro pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih društvenikov. Priglase, dopise in pošiljate sprejemajočasno do občnega zbora gospodje Albert Levičnik, c. kr. deželnosodni predsednik Fran Milčinski, c. kr. sodni tajnik, in Janez Nep. Röger sen., podpredsednik Vincencijeve družbe in posestnik, vsi v Ljubljani.

lj **Darilo.** Iz krogov prvega ljubljanskega strelskega društva naklonili so gospod Ivan Roštan, c. kr. računski oficijal, 10 K, ostali društveniki pa 19 K kot prvo darilo »Deželnemu pomožnemu društvu za bolne na pljučih« o priliki cesarskega jubileja.

lj **Oskrbovalnica za jetičnike.** Gospa Marija Planinšek je naklonila oskrbovalnici popolnoma opravljeno otroško postelj, gospa Rosy pl. Bleiweis pa dvoje posteljišč, za kar se izreka srčna zahvala. »Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih« opozarja pri tej priliki, da ima za postelje, posteljino opravo, perilo in obleke, posebno otroške obleke, vsak čas uporabo in prositi torej dobrotnike, da mu naklonijo take če tudi stare in obrabljene stvari. V obvestilo zadostuje dopisnica na »oskrbovalnico za jetičnike«. Temeljni pogoj higijene je, da imej vsak človek svoje lastno ležišče. Pri domovnem odvrčanju jetičke se le prečesto opaža, da ta pogoj, ki se nam zdi tako samoumeven, ni izpolnjen. S tem, da prizadetim rodbinam podelimo postelje, odvrnemo često nevarnost okužbe.

lj **Celo skupino sulcev** je videti v Ljubljani nad nekdanjim jezom pri tovarni Dragotina Hribarja. Med njimi so trije pravi velikanji, ki merijo precej nad en meter v dolgosti, in ki vzbujajo posebno zanimanje gledalcev in neomejeno pozornost prijateljev sulcev. Manjših je več. Pravijo, da prihajajo že več let na to drstišče.

lj **Panorama - Kosmorama** ima sedaj prekrasne slike iz francoske Švice. Podjetje se s to serijo zaključuje in se otvori jeseni v drugem večjem prostoru.

lj **Društvena godba ljubljanska** koncertuje jutri zvečer v restavraciji pri »Črnem orlu« (Gospodske ulice). Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina prosta.

lj **Pri mestni policiji ljubljanski** je za izpraznjeno mesto policijskega stražnika vlagati prošnje le še kratek čas. Kakor že znano, pridejo v poštev le primerno nablašeni reflektanti, ki imajo veselje za ta poklic.

lj **Izgubila** je Marija Parapat, dekla, Tržaška cesta 23, na poti od magistrata do nunske cerkve poselsko knjižico in en

bankovec za 10 kron. Izroči naj najditelj najdeno ali ubogi dekli sami ali pa naj od da na magistratu.

lj **Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko** opozarja društvenike na svoj izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 5. aprila 1908, dopoldne ob pol 10. uri v hotelu »Južni kolodvor« v Ljubljani. To zborovanje naj bi bilo v prvi vrsti dokaz, da se odvetniško in notarsko uradništvo zaveda svojega stanu posebno sedaj, ko gleda boljši bodočnosti nasproti. Sprejem stanu v zakonsko predlogo glede ureditve službenega razmerja nam svedoči to. Zato pa naj bi bil občni zbor tudi nekako stanovsko slavlje. — Skupno kosilo po občnem zboru se vrši. Prijave h kosilu še vedno sprejema društveno vodstvo, opozarja se pa, da za one, ki bi se priglasili šele v nedeljo, vodstvo ne more prevzeti nikake odgovornosti.

»SLOVENČEV« PODLISTEK.
Jutri pričnemo priobčevati v »Slovenčevem« podlistku povest:

»TRIJE POROČEVALCI«.
Povest je spisal Conan Doyle, ki je »Slovenčevim« čitateljem po svojih zanimivih spisih že dobro znan.

Razne stvari.

Milijonarka se sprla s svojo rodbino.
Newyorška milijonarka Ana Gould se je sprla s svojo rodbino, ker ji je branila, da se zaroči s saganskim princem. Gouldova je zapustila hišo svoje sestre in se nastanila v nekem hotelu. Sodijo, da zaročilo kmalu proglaše. Po oporoki Gouldinega očeta zapade polovico svoje dedščine, 30 milijonov dolarjev, če se poroči proti volji rodbine.

Elektriški brzostrelni top.
Šotski iznajditelj Simpson je iznašel brzostrelni top, ki izstrelji kroglo brez smrada in poka z naglico 30.000 črevljev v prvi sekundi.

Bogat dijak sodno usmrčen.
V Londonu so 30. m. m. usmrtili z elektriko dijaka Gilletta, ki pripada bogati tvorničarski rodbini. Gillette je med vožnjo v čolnu julija 1906 z veslom ubil svojo ljubimko Brownovo, ki je ni hotel poročiti. Usmrčen je bil v 63 sekundah. Truplo so izročili rodbini.

Roparji napadli vlak.
V Kansasu je napadla roparska tolpa vlak, ubila poštnega slugo in odnesla tisoč dolarjev in več dragocenosti.

Sokoli in židje. Praški trgovski »Obchodni Listy« poročajo, koliko so skupile posamezne tvrdke pri zadnjem vsesolskem izletu v Pragi leta 1907. Restavracije: Choděra 56.000 K, Fleck 82.000 K, Houvre 43.000 K, Schützeninsel 60.000 K, Sofieninsel 42.000 K, Piskáček 26.000 K; kavarne: »Slavia« 29.000 K, »Union« 26 tisoč kron, »Français« 32.000 K, »Corso« 36.000 K, »Continental« 37.000 K, »Central« 32.000 K, »Wien« 32.800 K, »Louvre« 31.000 K; dalje »Hotel Paris« 59.000 K, veletrgovec s klobuki F. Šip 20.000 K, trgovina s stroji, orodjem, kuhinjskimi posodami V. H. Treybal 43.000 K, St. Bartoš 18.000 K; modna trgovina W. Olk 25.000 kron; »Zur Stadt Paris« 170.000 K; Friml 20.000 K, trgovina s prekajenim mesom W. Chmel (podružnica) 19.000 K, končno tvrdke: Toth 83.000 K, Oehler 92.000 K, K. Fischer 145.000 K, Teweles 95.000 K, L. Schiller 153.000 K in Wolf & Schleim 295.000 K. — Te številke so zlasti zato zanimive, ker pričajo, da imajo od sokolskih izletov največji dobiček nemško-židovske tvrdke: kavarne »Français«, »Corso«, »Continental« (središče nemških buršev), »Central«, »Wien«. potem restavracija Piskáček, kakor tudi trgovine Oehler, Fisher, Teweles, Schiller, Wolf. — Kako se vse to vjema z geslom: »Svoji k svojim!« ?

g Promet dalmatinskih pristanišč. L. 1907. je prispelo v Split 4311 parobrodov in 570 jadrnic, skupaj 979.148 ton, za 85.393 ton več, kakor leta 1906. V Gruz in Dubrovnik je prišlo 2690 parnikov in 229 jadrnic z 903.748 tonami; za 102.696 ton več kakor prejšnje leto. Šibenik je imel prometa: 2347 parnikov, 691 jadrnic, skupaj 495.593 ton (plus 20.411); Metkoviči: 819 parnikov, 213 jadrnic, skupaj 219.433 ton (plus 48 tisoč 854 ton). V Kotoru je promet padel za 28.226 ton; parnikov je prispelo tje kaj 1392, jadrnic 83, skupaj 363.444 ton. Split je za Trstom najvažnejše avstrijsko pristanišče. Tu je promet narasel vsled izvoza cementa, v Dubrovniku in Metkovičih pa se je zvišal vsled izvoza hercegovinskih drvi.

Jubilejski slavnostni obhod na Dunaju. o katerem smo poročali, se popolni. Deveto skupino, iz dobe tridesetletne voj-

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.

Državni zbor.

Pred krizo.

Dunaj, 31. sušca.

Danes je pravosodni minister dr. Klein v proračunskem odseku prečital že v soboto naznanjeno izjavo, ki naj bi zjasnila politično vreme in izčistila soparno ozračje v parlamentu. Dva dni so komali to izjavo razni kovači in kovarji, da pomirijo Čeha, ne vznemirijo Nemcev in preprečijo krizo. Pri nas so namreč že francoske razmere, parlamentarne krize so na dnevnem redu vsako leto, ker sicer bi bilo — dolgočasno v parlamentu. Govoril je dr. Klein, dajal lepe nauke na levo in desno, zato so vznemirjeni Čehi in Nemci. Iz tega bi sklepali, da je srednja pot najboljša pot in da se poležejo valovi »vznemirjenih duhov« v obeh taborih. Kdor pa tako sodi, se jako moti. Najmirnejši politiki nosijo pipce v rokavih. Takoj po Kleinovem govoru so hiteli nemški in češki poslanci iz dvorane, da se posvetujejo, ali naj so vznemirjeni ali ne, ali naj umetno napravijo krizo ali jo odlože do prve, boljše prilike.

In kaj je govoril dr. Klein? To, kar že davno vemo, kar je dr. Klein izjavil že meseca grudnia v zbornici. V stvari sami je dr. Klein pritrjeval češki zahtevi, ki se sklicuje na znano Stremayerjevo jezikovno naredbo. Posredno vsaj je grajal tudi one nemške uradnike na Češkem, ki kar na svojo pest in odgovornost določajo poslovni jezik pri posameznih sodiščih. Posebno pa se hudujejo Nemci, zakaj dr. Klein ni grajal onih čeških uradnikov, ki širijo češki kot notranji uradni jezik.

Sedaj pa naj človek reče, da je ta izjava bomba, ki naj vrže v zrak vladu in parlament. Nimamo najmanjšega povoda, da bi zagovarjali ali celo odobraval to izjavo. Ravnotako pa tudi ne najdemo razloga, da bi sam vsled te izjave morali zdrobiti vse v kosce ter ustaviti redno parlamentarno delo. Takih izjav smo slišali že mnogo in še slabših. Vse pa so le sad starega avstrijskega sistema, katerega korenine so prilele vse javno življenje. Kaj pomaga obljuba, kaj naredba, ako nimamo zakona, ki bi jasno določal pravice nemških jezikov in strank pred sodišči. Vsaka poznejša vlada se sklicuje na obljube in naredbe prejšnjih vlad, ako ji kaže. Zato je pač zadnji čas, da vlada predloži načrt zakona, ki bi bode sodnikom vezal roke, ne pa dajal prostost, da sami določajo poslovni jezik, kakor se je ravno godilo v Hebu in drugod. Vse prav, sodnik naj je popolnoma neodvisen v svoji judikaturi. Nikakor pa ne moremo odobravati, da bi bilo tudi jezikovno vprašanje predmet judikature. Na ta način bi bila anarhija in zmešnjava še večja. Zato v resnici ne vemo, zakaj bi morali ravno danes vreči dinamitno bombo v zbornico.

Govorili so danes dr. Žitnik, Wassilko, minister Klein, dr. Sylvester, dr. Velich, Kozlovski, Malik, Korol, Walcher in dr. Conci. Wassilko in Korol sta naštevata rusinske zahteve. Dr. Sylvester pa je z največjo težavo iskal izraze, da bi za silo vsaj izrazil svojo in svojih tovarišev navidezno nevoljo. Humbug! Češki agrarec dr. Velich pa je prečital skupno izjavo čeških poslancev, da glasujejo proti proračunu za pravosodno upravo.

Ministrski predsednik baron Beck sedaj preiskuje krizo, o kateri so skovali časnikarji pred dvorano naslednji stih:

Vormittags war schon Krise;
nachmittags verlief sich diese.

Govornikov je oglašanih še 15, ki jutri pridejo na vrsto. Jutri se utegne vršiti glasovanje. Parlamentarna komisija češkega narodnega kluba tudi jutri šele sklepe, ali naj le glasujejo češki poslanci v odseku proti proračunu za pravosodno upravo ali naj izvajajo še druge posledice. Prva nadaljina posledica bi bila, da odstopita oba češka ministra. Danes smo torej še — pred krizo.

Gospodarski odsek.

(Zakon o službeni pogodbi zasebnih uradnikov.)

Počasi gre naprej, vendar se pa pozna, da je odsek že preko najnevarnejših tolmunov. Dvoletnih je dozaj prvih šest paragrafov. Obe važni določbi sta se včeraj sprejeli v zakon. V zadnji točki § 2 so sprejeti v zakon tudi uslužbenci dežele, okraja ali občine, ki v raznih podjetjih na temelju zasebno-pravnih pogodb opravljajo kak trgovski ali višji posel. V § 4 se je pa določilo, da imajo pravno veljavo tudi kolektivne pogodbe sklenjene med organizacijami uslužbencev in delodajalcev. Zlasti ta stvar, ki sta jo sprožila in z vso vnemo podpirala dr. Ofner in dr. Krek, je izredne važnosti. Dozdaj imamo v tem oziru samo v novem obrtnem redu v § 14

b) neko določbo, da morejo v obrtnih zadrugah v soglasju mojstrskega in pomočniškega zbora skleniti pravovelnost kolektivne pogodbe o delavski dobi, plači itd. Brez dvojbe bo to, kar se je včeraj sprejelo v novi zakon, jako vplivalo nato, da se okrepe organizacije, in da dovrše to, česar jim zakon sam ne bo dal.

V § 4 se je tudi našla oblika, da se morejo veljavne pismene pogodbe sklepiti, ne da bi jih bilo treba drago kolekovati. Delodajalec izroči uslužbencu pisano glavna določila službene pogodbe brez podpisa.

Moriturus.

Ko je vstopil minulo soboto pravosodni minister dr. Klein v dvorano, kjer zboruje proračunski odsek in je opazil, da že šviga med poslanci plamen narodnega spora, se je ponorčeval in rekel: »Moriturus te salutat«. Danes prištevajo Kleina že mrličem. Vladna pogajanja s strankami so namreč ostala brezvspešna in minister je podal zato glede na češki jezikovni spor izjavo, ki ni bila dogovorjena s strankami. Take izjave navadno nikogar ne zadovolje. Ravno zato je pa deloma ugodno za vladu, da se vzdrži nad strankami. Z ozirom na položaj danes popoldne sodijo, da to ne bo mogoče. Čehi vstrajno zahtevajo, da mora priznati pravosodni minister upravičenost čeških vlog pri sodiščih v nemških okrajih na Češkem. Dr. Klein je pa to odklonil, češ, da so sodnijski uradniki neodvisni. O posledicah, ki jih bo imela njegova izjava, gotovo ni dvomil. Čehi niso skrivali, da zahtevajo kot zadostilo za hebske dogodke njegovo glavo. Češki agrarec Velich, torej pristaš stranke, ki ji pripada minister Prašek, je zagotavljal v proračunski razpravi, da po Kleinovi izjavi v sedanjih razmerah Čeha nič ne zanima, če se reši sedanj proračun. Katoliško narodni Čehi so z ostalimi Čehi popolnoma složni, kar izjavi jutri Šramek. Vlada lahko sklene dve stvari. Češka ministroma dovoli, da izstopita, kadar prično Čehi z oistro opozicijo, ali pa žrtvuje Kleina. Sodi se, da pače Klein. Nemcev namreč Kleinova izjava tudi niso zadovoljila, češ, da je vplival na sodnike. Ni verjetno, da se zavzamejo Nemci za Kleina. Pravosodni minister sam ni voljan, da se brani. Pred letom že je večkrat zatrdil, da je utrujen in bolehen. Baron Beck zato lahko izbira. Težko pa dobi Beck naslednika Kleinu. Ni Nemca, ki bi moral prevzeti ministrstvo proti Čehom in ni Čeha, ki bi ga vzdržal proti Nemcem. Kleinov naslednik bo zato najbrž uradnik.

Čehi izstopijo iz vladne večine?

Neki ugledni član proračunskega odseka izjavlja, da so mislili še včeraj, da Klein toliko časa ne poda svoje izjave, dokler ne določijo besedila stranke. Ker se pa Nemci in Čehi niso zedinili, je Klein svojo izjavo samostojno podal. Naravno, da sta bili nezadovoljni obe stranki. Češki poslanci so se takoj posvetovali. Poslanci in češka ministra soglašajo, da je sedanje stanje nevzdržljivo in da češki poslanci ne smejo odnehati glede na vzdržanje določil Stremayerjevih odredb. V konferenci je bilo vse za češko opozicijo. Češka parlamentarna komisija naznani plenumu, da izstopi iz vladne večine in da odkloni proračun. Drugi pa zopet trde, da Beck še ni izgubil potrpežljivosti in da hoče rešiti položaj preko Kleina. Sodi, da če Klein odstopi, bi Čehi nekaj časa še potrpeči.

Nemci o položaju.

Nemci opisujejo položaj takole: Po češkem porazu glede na ustanovitev češkega vseučilišča na Moravskem sledi nov poraz Kramarjeve politike v hebskem jezikovnem vprašanju. Klein je izjavil, kaj da naj pričakujejo od vlade. Kompromisne Beckove izjave imajo zgolj namen, da zgradi Čehom most in jim omogoči, da ostanejo v koaliciji. Ko so zapustili proračunski odsek in sklenili, da glasujejo proti proračunu, in da odklopičejo češka ministra in da predlagajo češkemu klubu, da prične opozicijo, so takoj svoj načrt izdali javnosti, a se tudi streznili. Dr. Kramar je ustrelil čez mejo in izpoznal, da dela v roko Stranskemu in radikalcem. Pohiteli so k ministrskemu predsedniku in mu naznanili svoj sklep ter ga prosili, da jim pomaga iz zagate. Razgovor z Beckom je trajal do 2. ure popoldne. Češki voditelji so razburjeni zapuščali ministrsko sobo in zagotavljali, da stoji slabo. Kmalu se je pa izvedelo, da se je izboljšal položaj. Ministrski predsednik je prevzel, da izdela v sporazumu z Nemci novo izjavo, po kateri bi se omogočil modus vivendi, dokler ne izdelajo nove jezikovne postavbe. Profesor Velich je nameraval prvotno izjaviti, da bodo glasovali Čehi proti proračunu. Glede na pogajanja z Beckom je pa izjavil, da Čeha ne zanima, če se sklene proračun.

Zvečer so sledila dolgotrajna pogajanja med nemškimi in češkimi voditelji. Posredovali so nemški in češki ministri. Šlo se je za izjavo, ki jo poda Beck jutri glede na hebski jezikovni spor, ki bo povzročila natančno naprej proračunano nezadovoljnost med Čehi in Nemci. Nemci so že izjavili, da nimajo nič proti Beckovi izjavi, ker se boje, da češka ministrska kriza povzroči razpad sedanje koalicijske vlade. Sicer se niso določili besedila Beckove izjave. Upajo pa, da izpadejo pogajanja ugodno, ker so Čehi postali bolj voljni in silijo na to, da se odstranijo ovire, ki jih dela hebsko jezikovno vprašanje.

Stališče pravosodnega ministra je omajano. Nikakor pa ni izključeno, da ostane Klein minister. Danes je bilo za pravosodno ministrstvo vse polno kandidatov. Govorilo se je, da prevzame Beck sam pravosodno ministrstvo, krščanski socialci so govorili, da postane pravosodni minister dr. Fuchs, svobodomiselní Nemci pa, da postane Kleinov naslednik dr. Sylvester. Odločilo se pa še ni in se še tudi takoj ne bo, če Klein odstopi. So, ki trdijo, da ostane Klein na svojem mestu, ker se zanj zavzemajo z vso silo Poljaki.

Beck na delu.

Današnji Beckovi avdijenci pri cesarju pripisujejo veliko važnost. Nekaj gosposkozborničnih članov, ki imajo zveze z dvorom, izjavlja, da se gre morebiti zdaj za delno krizo, za preosnovo Beckovega ministrstva, a da o celotnem odstopu Beckove vlade ni govora. Beck je konferiral z raznimi osebami do pozne noči. Klein je bil končno pri Becku dve uri. V zbornici se je na to govorilo, da se kriza reši jutri. Veliko važnost polagajo na Beckove konference z nemškimi ministri.

Težave glede na vojaške novince.

Beck ima pač težavno stališče. Skrbeti mora, da reši proračun. A tudi glede na predlogo o vojaških novincih, ki mora biti rešena v zbornici pred Veliko nočjo, ga čakajo težave. Vlada hoče povečati deželno brambo za 5000 mož. Raznim strankam pa to ni všeč. Skupni armadi namreč manjka vojakov. Če povišajo avstrijsko deželno brambo, se vzravna v naši državi polovici pomanjkanje vojakov. Mogoče je pa tudi, da s premeščanjem vojaštva skupne armade vzravnavajo pomanjkanje vojakov na Ogrskem. Neposredno se tako odpomore pomanjkanju ogrskih vojakov. Razne merodajne stranke, med njimi krščanski socialci, ne nameravajo kar tako meni nič tebi nič dovoliti, da se poviša število deželne brambe. Zato razpravljajo o načrtu, da predlože zbornici dva zakonska načrta. Eden bi zahteval dosedanje število vojaških novincev, drugi pa povišanje 5000 mož.

Koncesija Čehom.

Ministrski predsednik Beck je obljubil Čehom, da odstopi predsednik praškega višjega deželnega sodišča dr. Wesely, ki ga Čehi ne morejo, ker se jim je zameril s svojo znano izjavo nasproti Baxi. Glede na izjavo, ki jo poda Beck v proračunskem odseku, se danes ni doseglo med Nemci in Čehi sporazumljenje v sledeči stvari: Čehi namreč zahtevajo, da izjavi Beck, da ostane status quo, dokler se ne predloži jezikovni zakon, medtem ko Nemci še nasprotujejo. Upajo, da se sporazumejo jutri.

Celjska gimnazija.

Gradec, 1. aprila 1908.

Derschattovo glasilo poroča: Naš poročevalec je govoril z naučnim ministrom Marchetom glede na nastop slovenskih poslancev za ustanovitev slovenskega višjega gimnazija v Celju. Dr. Marchet je izjavil, da mu o kaki akciji ni ničesar znano. Naučno ministrstvo se ni pečalo z vprašanjem o ustanovitvi slovenskega gimnazija v Celju. Na opombo, da so Slovenci posredovali v zadevi pri ministr-

skem predsedniku, je odgovoril Marchet, da je to že mogoče, a o obsegu akcije se sklepa lahko iz dejstva, ker o tem naučnemu ministrstvu ni ničesar znano. Derschattovo glasilo nadalje piše: Nekaj slovenskih poslancev izjavlja, da so bili pri ministrskem predsedniku Becku glede na ustanovitev slovenske višje gimnazije v Celju, češ, da ne dobe sposobnih moči za nižjo gimnazijo, če ni višjega gimnazija. Ministrski predsednik jim pa ni obljubil, da izpolni njihove želje.

Služba organista

se odda o sv. Juriju. — Prednost imajo cecilijanci in ki so zmožni podučevati na zaslini šoli. 788 3-2

Župni urad v Štangi pri Litiji.

Posestvo

3/4 ure od Maribora oddaljeno, z gozdovi, travniki in poljem, zidanim gospodarskim poslopjem in hlevi, se po ceni **proda**. Obsega okoli 20 oralov. Posebno primerno za mlekarstvo. 767 3-3

Drugo posestvo s 17 orali.

Dalje posestvo z 18 orali; 16 oralov je travnikov, drugo polja in gozdovi.

Mešana trgovina na drobno in debelo z žganjetomem se radi smrti posestnika takoj **proda**.

Vpraša naj se pri g. Viljemu Suppanz-u, Bancelarigasse 4, Maribor.

Členec

s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri **Ivanu Vahčiču** v Cerkljah pri Krškem. 773 5-4

Slavnemu občinstvu, posebno pa prečistiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam svojo dobro urejeno

podobarsko in pozlarsko obrt

v Wolfvovih ulicah št. 1

nasproti frančiškanske cerkve

ter vsa v vso to stroko spadajoča dela kot izdelovanje oltarjev, prižnic, tabernakljev itd. in zagotavlja kolikor možno umetno in fino ter trpežno izdelavo po lastnih in predloženih načrtih.

Cene zelo zmerne! Priznana dovršena dela 466 Z odličnim spoštovanjem 52-11

Aleks. Götzl

podobar in pozlatar.

Singerjevi šivalni stroji

kupujejo naj se le v naših trgovinah, ki se poznajo po tem znaku. 693 5

Ne dajte se zapeljati po reklamah, ki ima edini namen, prodati že rabljene stroje ali take drugih tvrdk, zlorabeče ime **Singer**, kajti naših šivalnih strojev ne oddajamo prekupovalcem, marveč jih občinstvu naravnost prodajamo.

Singer Co., akc. družba za šiv. stroje

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 4.

Trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg šte. 10

priporoča svojo veliko zalogo najraznovrstnejših **klobukov, cilindrov in čepov**, kakor tudi najtrpežnejših **čevljev**.

2250 3-4

Predstave se vršijo
v delavnikih od 5.
do 9. ure popoldne,
ob nedeljah in praz-
nikih od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3.
do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON

!! Dunajska cesta nasproti kavarne „Europa“. !!

Danes v sredo nov spored.

166

Vsak četrtek in
soboto od 3. do
6. ure popoldne
predstava za
dijake po zni-
žani ceni. !!

Hiša na Bledu

se **proda** iz proste roke na zelo ugodnem mestu, pripravna za kako obrt, v bližini farne cerkve, četrt ure od novega kolo-dvora. Hiša obstoji iz 8 sob, 2 kuhinj, 2 kletij, 1 orala vrta. Da se tudi v **najem**.

Več se izve pri **Antonu Slivniku** na Rečici št. 54.

Posestvo

z dobro idočo **gostilno** pri farni cerkvi ter ob železnični postaji, se **proda** takoj po prav nizki ceni. Posestvo obsega 14 oralov njiv, 7 oralov travnikov ter 15 oralov lepega gozda. 657 6 6

Obenem se **proda** tudi **eno-nadstropna** na novo sezidana

restavracija

ob novi državni železnici, oddaljena dobro uro od glavnega mesta ter zelo obiskovana od letovičarjev. Cena restavracije 35 000 kron.

Kupci naj se blagovolijo obrniti na upravništvo „Slovenca“

Razpis.

Za **preložitve deželne ceste Litija-Pljuska med Šmartinom in Litijo na 20.700 K** proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom

javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predložijo

do 15. aprila t. l. ob 12. uri opoldne

podpisaniemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposliti je zapečatene z nadpisom: „Ponudba za prevzete gradbe deželne ceste med Šmartinom in Litijo“.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno vkloni.

Razven tega je dodati kot vadji še 5 % stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled pri okrajnem cestnem odboru v Litiji.

Ljubljana, dne 23. marca 1908.

Od deželnega odbora kranjskega.

761 3-3

V Angleškem skladišču oblek

se radi pomanjkanja prostora in vsakdanjega dohoda svežega blaga pro-daja **najmodernejša in najfinjša konfekcija za dame, gospode, deklice, dečke in otroke** že sedaj za **lastno ceno**.

O. BERNATOVICH, Ljubljana, Mestni trg 5.

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Žalec in Laško

== priporoča svoje izborno pivo. — Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko). ==

Zaloga Spodnja Šiška (telefon št 187).

Pešpotatve na dom sprejema restavracije „Narodnega Doma“ g. Kržišnik (Telefon št. 82.)

Podružnice:

Praga z menjalniškim uradom 18, Mala strana, Most, ulica 17, Baden, Brno, Ustka Lipa, Celka Pannica, Borovci Sumborg, Mödling, Novi Jibla, Pilsen, Qritava in Liberec.

Menjalništvo na Dunaji:

I. Wollzeile 10, II. Taborska 4, III. Ungergasse 77 (vogni Rennweg), III. La-wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 99 a, VI. Gumpendorferstr. 22, VII. Mariahilferstrasse 16, VIII. Lerchenfelderstrasse 152, IX. Alservstrasse 32, X. Favoritenstrasse 50, XVII. Währingergasse 33, XIX. Döblinger Hauptstr. 10, XIX. Gumpoldstrasse 12.

Menjalniška delniška družba 45 150-173

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

čisto kapital K 20.000.000. Rezerv. sklad K 8.500.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

iskrbanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Prva boroveljska tovarna orožja

Peter Wernig

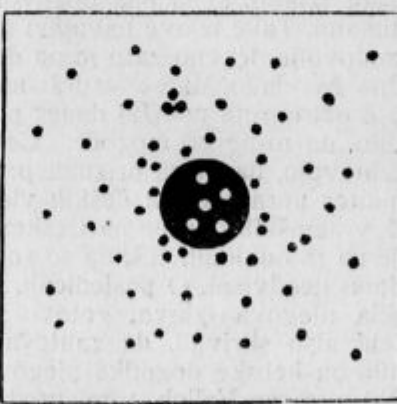
c. kr. dvorni izdelovalec orožja.

Družba z omejenim jamstvom.

Borovlje, Koroško.

Izumitelj in izdelovalec

triumpf-rifled pušk in Wernig-universal pušk

z najgostejšimi, doslej nepoznanimi, **nepre-kosljivimi vijali** (Bohrung), ki omogoča, da je strel izredno nagel in močan, za kar se **popolno jamči**, po zmernih cenah, pripo-roča vsem p. n. lovcem svoje

najizbornejše izdelke

kakor **troceveke**, lahke kot pero, odi. **ri-sanice** (stuce), **dvocevne risanice** (Bock-gewehr), **puške za streljanje v tarčo** (Büchsenflinten), **Mannlicherjeve schön-auseke risanice**, kakor tudi **Wernigove čveterocevke** i. t. d.

Hišnik

oziroma **hišnica**, ki bi pospravljala proti posebnemu plačilu tudi pisarno, se takoj **sprejme**. Prednost ima zakonski par brez otrok. 785 3-3

Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

C. kr. oblastveno potrjeno 1- 26

učilišče za **krojno risanje**

Franja Jesik

Ljubljana, Stari trg št. 28.

● Dobi se tudi **kroj po životni meri**. ●

Dež. lekarna pri „Mariji pomagaj“

M. Leustek

Ljubljana, Resljeva c. 1

zraven cesarja Franc Jožefovega jubil. mostu

priporoča ob sedanjem času za jemanje naj-bolj pripravno pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko pre-bavljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.

Nadalje zaradi svojega izbora, učinka znano

tanno-chinin tinkturo za lase, katera okrepuje lasišče in preprečuje izpa-danje las. — Cena steklenici z rabilnim na-vodom 1 K. 210 48-10

Slovita Melusine ustna in zobna

voda deluje izborno proti zobobolu in gnjil-lobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K.

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, ka-tera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognaca, Malaga, rumu itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

C. in kr. dvorni založnik in papežev dvorni založnik

lekarnar Piccoli, Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri anže'ju)

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke

Salmijakove pastile, preizkušene, olajšujejo hri-pavost in kašelj, razkrajajo sliz. 1 škatljica stane 20 h, 11 škatljic stane 2 kroni.

Železnato vino vsebuje za slabokrvne in nervozne osebe, blede in slabotne otroke, lahko prebavljiv železnat izdelek. Ena politerska stekl. 2 kroni. Poštni zavoj s 3 steklenicami K 5 6 franko zaboj in poština.

Tinktura za želodec je želodec krepišno, tek vzbujajoče, prebavo in odprtje telesa pospešujoče sredstvo. 1 steklenica 20 vin.

Naročila se točno izvršajo proti povzetju.